

Uchwała .....XV-19.1/2015.....
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia .....18.12.2015 r.....

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018.

Na podstawie: art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 1515),
art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 332).

uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lęborka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Sprawdzono pod względem
formalno - prawnym

RADCA PRAWNY
Bożena Bodnar
SI-148/86

PRZEWODNICZĄCY RADY

Maciej Szreder

Uzasadnienie
do Uchwały nr. *XV-19/1/2015*
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia .....*18.12.2015r.*

Uzasadnienie do uchwały

Stan istniejący w dziedzinie, która ma być normowana – obecnie do 31 grudnia 2015 roku obowiązuje Uchwała nr XXV-401/2013 Rady Miejskiej w Lęborku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015.

Cel i potrzeba podjęcia uchwały – zgodnie z art.176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. 2015r. poz.332) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Program ma na celu utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w zakresie przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną.

Wykazanie różnic między dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym – program wspierania rodziny na lata 2016-2018 rozszerzy horyzont działań pracowników MOPS, umożliwiając stworzenie lokalnego systemu wsparcia, oferowanego zarówno przez instytucje rządowe, samorządowe, jak i pozarządowe.

Przewidywane skutki społeczne i gospodarcze – uchwała pozwoli na wprowadzenie daleko idących przeobrażeń w funkcjonowaniu rodziny, pokonanie problemów i barier społecznych, dając szansę na pozostanie dzieci w rodzinach biologicznych i kształtowanie prawidłowych postaw młodego pokolenia.

Skutki finansowe związane z wejściem w życie uchwały – realizacja zadań przebiegać będzie ze środków zabezpieczanych w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lęborku.

Źródło finansowania – budżet Gminy Miasto Lębork.

Z up. BURMISTRZA MIASTA LĘBORKA
Elżbieta Michalska
KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Załącznik
do Uchwały nr *XV-191/2015*
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia *18.12.2015r.*

● GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016-2018

Lębork 2015

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przedstawia kolejny Program z zakresu wspierania rodziny na lata 2016 – 2018, oparty na kontynuacji, rozwijaniu i doskonaleniu zadań ustawowych. Opracowanie zawiera strategiczne cele i kierunki działań wynikające z diagnozy potrzeb i problemów rodziny borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, a także możliwości środowiskowych czyli zasobów gminy. Gminny Program Wspierania Rodziny przewiduje współdziałanie wielu podmiotów zarówno instytucji sfery rządowej jak i pozarządowej, powołanych do pomocy rodzinie. Nadrzędną rolę przy realizacji wytyczonych zadań pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, będący dysponentem bazy specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną, a także finansujący wiele zadań z zakresu polityki prorodzinnej. Z uwagi na fakt, iż Ustawa przewiduje trzyletni horyzont czasowy, działania programowe są tak opracowane, aby osiągać cele w ustawowym czasie.

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM

1. PROFIL ŚRODOWISKOWY

Miejscem realizacji "Gminnego Programu" jest obszar Lęborka na którym zamieszkuje ponad 34 tysiące mieszkańców. W mieście funkcjonują liczne instytucje i organizacje pozarządowe, odpowiadające na potrzeby mieszkańców. Należą z nich to Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Urząd Skarbowy, Powiatowy Urząd Pracy, szpital, przychodnie lekarskie, domy pomocy społecznej, szkoły. Dzięki transformacji gospodarczej, a także możliwościom pozyskiwania funduszy europejskich, miasto stale rozwija się i realizuje wiele inwestycji, które ułatwiają życie mieszkańcom. Niestety Lębork tak jak inne gminy, boryka się także z rozlicznymi problemami natury społecznej, które dotyczą lęborskie rodziny. Do najważniejszych należą: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałe choroby, przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania. Poważną bolączką rzutującą na przyszłość miasta jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Nierozwiązane problemy w rodzinach, mają duży wpływ na kształtowanie się polityki społecznej. Chcąc polepszyć warunki tym środowiskom, uruchomiana jest pomoc finansowana z różnych źródeł np. ze środków rządowych, budżetu miasta, powiatu, ale także funduszy unijnych. W placówkach pomocowych mieszkańcom oferowane są m.in. programy aktywizacji dla bezrobotnych, pomoc rodzinom z zadłużeniem czynszowym, a dla najuboższych przyznawane są dodatki mieszkaniowe. Równoległe z budżetu miasta przeznaczają się środki finansowe na rozbudowę zaplecza środowiskowego dla rodzin (np. obiektów sportowych, placów zabaw dla dzieci itp.). Priorytety polityki społecznej nakreślone przez gminę to także budowa lokali socjalnych przydzielanych rodzinom o niskich dochodach. Dużym ułatwieniem dla środowisk rodzinnych są nowopowstałe przedszkola i żłobek. Wzorem innych miast, Lębork wprowadził kartę "Dużej Rodziny 4+". Rodziny posiadające Kartę, mogą korzystać z ulg przy zakupie biletu np: do kina, na wystawy i imprezy organizowane w Muzeum w Lęborku, na Pływalnię Miejską RAFA, lodowisko. Do pakietu ofert dla rodzin dołączają lęborskie firmy, zachęcając do korzystania z usług ze zniżkami. Dzięki tym ofertom, rodziny mogą skorzystać z porady prawnej, zapłacić mniej w ośrodku szkolenia kierowców itp. Z propozycją ulg wystąpiła także m.in. Akademia Pomorska w Słupsku, oferując dla studentów

z rodzin "4+" różnorakie ulgi. Od czerwca 2014 roku w Lęborku wprowadzono także Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny. Posiadaczem karty może być każda rodzina, która posiada co najmniej 3 dzieci. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ustaliło listę ulg dla rodzin, wśród których znalazły się m.in. zniżki na bilety wstępu do muzeów, ośrodków sportu, rekreacji i wypoczynku. Oferowane są także tańsze wczasy, i codzienne zakupy. Można też skorzystać ze zniżki w wybranych hotelach i na przejazdy koleją. Na terenie miasta pomoc rodzinom oferują zarówno instytucje samorządowe jak i organizacje pozarządowe, przybierając różne formy - w zależności od potrzeb (materialna, usługi, porady, terapie itp.). Najważniejsze zadania realizują: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Dom Matki, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Środowiskowy Dom Samopomocy "Lwiątko" placówki wielofunkcyjne, Centrum Wsparcia dla Osób w Kryzysie, świetlice itp. W ostatnim czasie w placówkach tych systematycznie poszerzany jest wachlarz działań pomocowych.

2. POMOC UDZIELANA RODZINOM

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, "rodzinę stanowią osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące". Gminny program wspierania rodziny skupia się głównie nad rozwiązywaniem problemów w rodzinach wychowujących małoletnie dzieci.

Najczęściej bezpośrednią przyczyną problemów w rodzinach są ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, przemoc oraz powielane z pokolenia na pokolenie błędy wychowawcze (np. lekceważenie norm moralnych). Takie sytuacje powodują, że osłabiają się więzi pomiędzy rodzicami a dziećmi. Licząc się z faktem, iż rodzina jest najważniejszym środowiskiem kształtującym osobowość dziecka, MOPS skupia się na holistycznej pomocy rodzinom zagrożonym wszelkimi kryzysami. Pomoc ta przydzielana jest w formie materialnej i niematerialnej. Współczesna rzeczywistość pokazuje, że zmieniające się z dnia na dzień realia życiowe są przyczyną niedostosowania społecznego wielu rodzin. W takich warunkach, nasilają się zjawiska destabilizujące procesy wychowawcze, przez co osłabia się także autorytet rodziny. Chcąc zachować więzi łączące członków, rodzina zachęcana jest do korzystania z pomocy specjalistów. Biorąc pod uwagę różnorodność problemów nękających rodziny, tutaj Ośrodek oferuje pomoc profesjonalistów: pracowników socjalnych, specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wolontariuszy, socjologa, terapeutę uzależnień, asystentów rodzin, pedagoga i psychologa. Fachową opieką rodziny otaczane są także przez inne współpracujące z MOPS placówki samorządowe i organizacje pozarządowe, mające różnorakie ulgi fundamentalne znaczenie w wyznaczaniu kierunków niezbędnych przemian.

Małoletni umieszczeni w pieczy zastępczej w latach 2012, 2014

Lp.		Rok 2012		ROK 2014	
		Liczba dzieci	W tym liczba dzieci których pobyt współfinansuje MOPS	Liczba dzieci	W tym liczba dzieci których pobyt współfinansuje MOPS
1.	Małoletni przebywający w rodzinnej pieczy zastępczej	71	8	65	29
2.	Małoletni przebywający w instytucjonalnej pieczy zastępczej	57	6	29	9

Od roku 2013 diametralnie zmieniła się sytuacja lęborskich dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, ponieważ zamknięto placówkę wielofunkcyjną "Dom w ogrodzie" a większość dzieci z tej placówki trafiło do adopcji.

Istotną rolę w pomaganiu szczególnie zagrożonym rodzinom odgrywają asystenci rodziny. To oni na co dzień współpracują z rodzinami, będący z nimi na co dzień, obserwując ich zmagania z problemami. Należy podkreślić, iż zgodnie z Ustawą o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej, asystent współpracuje z rodziną jedynie za jej zgodą, motywując ją do realizacji ujętych w "planie pracy" zadań. Jak wynika ze sprawozdań MOPS, w momencie wprowadzenia Ustawy w życie (rok 2012), asystenci współpracowali z grupą 27 środowisk. W roku 2014 liczba ta wzrosła do 64 rodzin. Powyższe statystyki informują, iż zwiększa się liczba środowisk wyrażających zgodę na współpracę z asystentem.

Formy wsparcia w 2012 i 2014 roku

Lp.	Formy wsparcia	2012	2014
1.	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego.	315	312
2.	Liczba rodzin otrzymujących zasiłków rodzinnych	2.524	2.364
3.	Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy	1.044	913
4.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	1.534	1.508

Przedstawione powyżej dane liczbowe informują, że od momentu wprowadzenia Ustawy o Wspieraniu Rodziny, liczba środowisk rodzinnych, korzystających ze wsparcia funduszu alimentacyjnego, zasiłków rodzinnych czy dodatku mieszkaniowego uległa obniżeniu. Zmniejszyła się także liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS.

Powody przyznawania pomocy w 2012 i 2014 roku

Lp.	Powody udzielania pomocy	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
		2012	2014	2012	2014
1.	ubóstwo	1.204	1.186	2.743	2.547
2.	bezrobocie	838	719	2.248	1.877
3.	niepełnosprawność	777	896	1.502	1.622
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	618	730	1.187	1.307
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	272	296	1.073	1.050
6.	Alkoholizm	202	187	298	265
7.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	117	150	594	739
8.	Bezdomność	81	63	87	73
9.	Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	39	25	63	40
10.	Przemoc	23	31	71	98

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, iż na przełomie 2012 i 2014 roku:

- zmalała liczba rodzin i osób korzystająca z pomocy z tyt. ubóstwa,
- zmniejszeniu uległa liczba rodzin i osób, będących podopiecznymi z tyt. bezrobocia,
- maleje liczba osób i rodzin, w których występuje problem alkoholizmu,
- zmniejsza się liczba osób bezdomnych,
- rzadziej występują trudności w przystosowaniu do życia osób po zwolnieniu z zakładu karnego.

Wśród osób nadal korzystających z pomocy MOPS:

- zwiększa się liczba rodzin i osób wspomaganych przez Ośrodek z tyt. długotrwałej lub ciężkiej choroby
  - przybywa rodzin, mających problemy ze sprawowaniem ról opiekuńczo wychowawczych,
  - wzrasta liczba środowisk, w których występuje potrzeba ochrony macierzyństwa,
  - wzrasta liczba rodzin dotkniętych problemem przemocy.

W podsumowaniu w/w danych należy wspomnieć, iż wśród powodów udzielania pomocy należy rozróżnić zjawiska, których liczbę można ograniczyć korzystając z założeń programu (zależne od działań MOPS np. bezdomność) oraz zjawiska których przyrost nie da się ograniczyć działaniami programu (niezależne od MOPS) np. występowanie długotrwałych lub ciężkich chorób czy niepełnosprawności. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby niezaradnych rodzin na terenie miasta, oczekujących pomocy w zakresie ochrony macierzyństwa jak i przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

Zatem niewielkie zmiany liczbowe w tabeli należy tłumaczyć tym, że w krótkim czasie nie da się wypracować w rodzinach wielu zmian, zwłaszcza że zasady obowiązujące w ich dotychczasowej egzystencji zakorzeniane były od dzieciństwa i długo będą rzutować na podejmowane decyzje.

II. ORGANIZACJA WSPARCIA NA POZIOMIE GMINY

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09.06.2011 r. art. 176, zadania gminy w tym zakresie to:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną, przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez:
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie:
  - a. kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b. podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c. kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające, związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w kształtowaniu i w wypełnianiu podstawowych ról społecznych przez rodziny przeżywające trudności.
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku proadopcyjnym.

W sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy po raz pierwszy, odpłatności określone są w następującej wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka , w pierwszym roku jego pobytu w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku jego pobytu w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w trzecim roku jego pobytu w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w następującej wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

6. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej

III. CELE PROGRAMU I ADRESACI (cel główny i cele szczegółowe).

Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom, w celu utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej lub jego powrót do rodziny.

Realizacja celów odbywać się będzie w oparciu o zintegrowane, wielopłaszczyznowe działanie podmiotów pomocowych. Finalnym efektem działań będzie przywrócenie w środowisku równowagi egzystencjalnej, a przede wszystkim stabilnej sytuacji rodzinnej, przyjaznej wychowaniu młodego pokolenia. Dla osiągnięcia celów, stosowane będą różnorodne formy pomocowe, z dostosowaną do potrzeb intensywnością (natężeniem działań). Warunkiem podjęcia pomocy jest wyrażenie zgody na współpracę wszystkich członków rodziny. W tworzeniu celów brać będą udział zarówno podmioty zajmujące się poradnictwem, terapią czy leczeniem stacjonarnym np. fizycznych dolegliwości jak i placówki wspierające rodzinę finansowo. Ważne jest, aby cała rodzina podjęła wysiłek na rzecz uporania się z problemami i dostosowania do społecznych oczekiwań.

Cele szczegółowe programu wsparcia rodziny i kierunki działań.

1. Rozwijanie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny.

Kierunki działań:

- wszechstronne koordynowanie działań podmiotów uczestniczących w programie,
- intensyfikowanie i rozszerzanie wachlarza ofert o charakterze profilaktyczno-interwencyjnym dla rodzin w kryzysie,
- wypracowanie alternatywnych procedur postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

2. Diagnostyczne rozpoznawanie zagrożeń dziecka, zapobiegające sytuacjom kryzysowym w rodzinie.

Kierunki działań:

- rozszerzanie działań profilaktycznych, służących rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń w rodzinie,
- prowadzenie kampanii uświadamiających o symptomach problemów w środowiskach rodzin, poprzez fora internetowe, ulotki, lokalne media itp.,
- zbieranie informacji i sukcesywna analiza zjawisk kryzysowych w rodzinach,
- wyszukiwanie obszarów, dla których transformacja społeczna stała się przyczyną problemów rodzicielskich, dotychczas nie objętych wsparciem.

3. Sukcesywne doskonalenie umiejętności rodzicielskich.

Kierunki działań:

- motywowanie rodziców do korzystania z metod, technik i katalogów zachowań członków rodzin, ułatwiających rozwiązywanie trudnych sytuacji (np. kar i nagród, obowiązków, propozycji

3. Sukcesywne doskonalenie umiejętności rodzicielskich.

Kierunki działań:

- motywowanie rodziców do korzystania z metod, technik i katalogów zachowań członków rodzin, ułatwiających rozwiązywanie trudnych sytuacji (np. kar i nagród, obowiązków, propozycji spędzania czasu wolnego itp),
- przekonywanie środowisk do podtrzymywania tradycji rodzinnych oraz korzystania z dobrych doświadczeń wychowawczych na rzecz uzdrawiania rodziny,
- propagowanie akcji "nagradzających" rodziny za osiągnięcie sukcesów wychowawczych,
- zachęcanie do propagowania pedagogizacji rodziców ze środowisk zagrożonych,
- nakłanianie opiekunów i rodziców do korzystania z doskonalenia nabytych i rozwijania nowych umiejętności wychowawczych.

4. Rozpoznawanie, zabezpieczanie i rozwijanie podstawowych potrzeb dzieci.

Kierunki działań:

- realizowanie z zasobów MOPS pomocy materialnej, rzeczowej oraz usługowej dla rodzin,
- poszukiwanie nowych źródeł wsparcia dla środowisk, w których podstawowe potrzeby dzieci nie są zabezpieczone (np. fundusze europejskie),
- angażowanie organizacji pozarządowych, krewnych oraz osób z najbliższego otoczenia rodzin do otaczania pomocą dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci przebywających w pieczy zastępczej, celem zapewnienia im godnych warunków życia.

5. Rozszerzanie systemu pomocowego dla dziecka i rodziny w oparciu o zróżnicowane formy wsparcia dziennego.

Kierunki działań:

- zachęcanie wolontariuszy do działań na rzecz pomocy rodzinie,
- poszukiwanie wsparcia placówek do diagnozowania trudnych sytuacji rodzinnych,
- nawiązywanie współpracy z partnerami do realizacji celów "Programu",
- rozwijanie placówek typu dziennego, wspomagających rodziny,
- wspieranie inicjatyw obywatelskich służących pomocy rodzinie.

6. Wspomaganie rozwoju biologiczno - psychicznego dzieci i młodzieży, poprzez oferty zagospodarowania czasu wolnego.

Kierunki działań:

- zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu wolnego z dziećmi poprzez udział w aranżowanych przez specjalistów, warsztatach terapeutycznych,
- oferowanie rodzinom zagrożonym różnorodnych form spędzania czasu wolnego, finansowanych przez samorząd (np. wycieczki, kolonie letnie i zimowe),
- dostarczanie możliwości spędzania czasu wolnego dla dzieci z zagrożonych środowisk,

poprzez zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów (pedagogów, streetworkera, terapeutę),

- poszerzanie w MOPS grupy specjalistów udzielających wsparcia dzieciom (terapeuci, pedagodzy, streetworkerzy itp.),
- oferowanie wachlarza alternatywnych zajęć realizowanych przez podmioty współpracujące z MOPS.

7. Reintegracja rodzin ze społeczeństwem.

Kierunki działań:

- odtwarzanie i wzmacnianie prawidłowych więzi emocjonalnych w rodzinie i w środowisku,
- tworzenie w rodzinie warunków do wzajemnej akceptacji i szacunku itp.,
- nauka członków rodziny podnoszenia samooceny, poprzez nauczanie nowych umiejętności,
- nabywanie umiejętności wartościowania i akceptacji osób spoza środowiska rodzinnego,
- zachęcanie rodzin do czynnego uczestniczenia w życiu społecznym (np. członkostwa w stowarzyszeniach, kołach zainteresowań, klubach i innych formach aktywizacji społecznej),
- powrót dorosłych członków rodziny na rynek pracy,
- stosowanie środków zapobiegających trwałej dezintegracji rodziny.

8. Tworzenie sprzyjających warunków w środowiskach rodzin biologicznych, oczekujących na powrót dzieci.

Kierunki działań:

- zapewnienie środowisku warunków ekonomicznych do prawidłowego rozwoju dzieci,
- zdiagnozowanie potencjału możliwości rodziców, celem wypracowania niezbędnych zmian w funkcjonowaniu rodziny,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców,
- dokształcanie rodziców w zakresie rozwiązywania problemów i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami,
- nauczanie rodziców dokonywania prawidłowych wyborów metod wychowawczych.

9. Wzmacnianie umiejętności specjalistycznej kadry, obsługującej rodziny w kryzysie.

Kierunki działań:

- podnoszenie kwalifikacji pracowników bezpośrednio związanych z rodziną poprzez ich udział w szkoleniach,
- budowanie grup roboczych, tworzonych z pracowników zajmujących się rodzinami, celem wypracowania właściwych procedur współpracy ze środowiskiem,
- zdobywanie doświadczenia w pracy z rodzinami, poprzez wypracowywanie nowych technik pracy,
- wzbogacanie warsztatu pracy w oparciu o wiedzę przekazywaną w mediach (materiały

prasowe, telewizja, internet itp.).

IV. CZAS REALIZACJI PROGRAMU I SPOSÓB FINANSOWANIA

Przedstawiony dokument powstał zgodnie z zapisami zawartymi w "Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej" i jest kolejną (drugą) edycją "Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018". Działania przedstawione w tym opracowaniu realizowane będą przez okres trzech lat, służąc ograniczeniu i eliminacji kryzysowych sytuacji w rodzinie. Koszty wdrażania Programu w życie, opłacane są z budżetu miasta, a także ze środków finansowych pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych.

V. EWALUACJA I WSKAŹNIKI

Ewaluacja jest systematycznym badaniem programu, w celu określenia efektywności jego działań. Chcąc należycie zinterpretować wyniki badań założono, że do Programu na lata 2016-2018 użyte zostaną wskaźniki obowiązujące w latach 2012-2015. Takie podejście do badanych problemów, pozwoli na dokonanie porównań, określenie wartości, a także ustalenie korzyści z wprowadzonych działań.

Wskaźniki badane podczas ewaluacji Programu na lata 2016-2018:

- liczba i rodzaj działań podejmowanych w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych,
- liczba rodzin objętych działaniami w ramach Programu,
- rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania,
- liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin,
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,
- liczba szkoleń skierowanych do specjalistów,
- liczba uczestników szkoleń specjalistycznych,
- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe,
- liczba rodzin objętych monitorowaniem,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba uczestników działań edukacyjnych,
- liczba organizowanych form wypoczynku,
- liczba dzieci korzystających z posiłków,
- liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS,
- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej.

VI. MONITORING

Celem monitoringu jest ocena stanu prowadzonych działań na podstawie przetworzonych informacji o środowisku, uchwycenie zachodzących zmian, a także powiązań przyczynowo skutkowych (w tym przypadku nad środowiskiem rodzinnym). Monitoring "Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018" skupia się na regularnej obserwacji zachodzących zmian przez pryzmat merytorycznego sprawozdania z realizacji programu sporządzanego przez Miejski Ośrodek Pomocy

Spółecznej. Podstawą dokumentu będą dane statystyczne uzyskane od partnerów wspierających realizację poszczególnych celów Programu. Powyższe sprawozdanie Rada Miejska w Lęborku będzie otrzymywać corocznie w terminie do 31 marca. Sporządzane też będą sprawozdania rzeczowo-finansowe, przekazywane wojewodzie w wersji elektronicznej, z zakresu wspierania rodziny.

VII. PODSUMOWANIE

Zmieniające się warunki społeczne mają niebagatelny wpływ na życie środowisk, a zwłaszcza wychowanie dzieci w rodzinach. Niepokojącym jest, że coraz większą rolę w tym zakresie odgrywają środowiska zewnętrzne (grupy społeczne, rówieśnicy, itp.), wykorzystujące niestabilną sytuację rodzin, niejednokrotnie destrukcyjnie wpływające na osobowość dziecka. Wprowadzona Ustawa, zobowiązuje samorząd do podjęcia różnorodnych działań, by uchronić środowiska rodzinne od całkowitego rozpadu, a zwłaszcza zachęca do rozszerzenia działań opiekuńczych. Po analizie przedstawionych w opracowaniu danych, tut. MOPS zdecydował, że należy skupić się na wczesnym rozpoznaniu środowisk zagrożonych, szybkiej interwencji, a także działaniach profilaktycznych, zapobiegających rozszerzaniu się kryzysów w rodzinach. Nie bez znaczenia zatem będzie wsparcie i pomoc, realizujących zadania programu. Przywrócenie rodzinom zdolności wychowawczych to proces długoletni, wymagający zaangażowania zarówno specjalistów jak i wszystkich członków rodzin, dlatego niezmiernie istotnym jest wytrwałość i właściwa diagnoza środowiska.

Z up. BURMISTRZA MIASTA LĘBORKA

Elżbieta Michalska
KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej